No. 149. 1841.

BREDASCHE COURANT

STAAT-, LETTERKUNDIG- EN WETENSCHAPPELIJK NIEUWS-BLAD.

Dingsdag 14 December.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 10den December.

Heden heeft de hertog *van Broglie*, een lang onderhoud met den koning gehad.

De maarschalk *Soult* is daarentegen met den generaal *Dode de la Brunerie*, Directeur der fortificatien van Parijs, langer dan twee uren bij den hertog *van Orleans* in conferentie geweest.

Volgens den *Temps* zou het meerendeel der werklieden, die aan de fortificatien gearbeid hebben, maar thans uithoofde van het saizoen bedankt zijn, zich tot stroopende benden in den omtrek der hoofdstad hebben gevormd; die lieden hadden zich zelfs niet ontzien om de patrouilles die een wakend oog op hen moesten houden, aan te vallen. De gemeente Bercy had de autorisatie gevraagd en gekregen om eene kompagnie veldwachters op te rigten, om zich tegen de aanvallen en diefstallen van het afgedankte werkvolk te vrijwaren. Het garnizoen der fortificatien is in de laatste dagen met twee bataillons versterkt geworden.

— Het hof der pairs heeft gisteren het requisitoir van den procureur-generaal *Hebert* in de zaak van den aanslag op de Prinsen gehoord. De advokaat-generaal *Bouly* heeft daarop zijne conclusien nopens de zes laatste, in de tweede categorie vallende beschuldigd n genomen. — Heden moeten de pleidooijen aanvangen.

— De heer *Henri de Bonald*, de zoon van den beroemden legitimist van dien naam, heeft dezer dagen een merkwaardig geschrift in het licht gezonden tegen de bladen zijner partij, zoo als de *Gazette de France*, die thans met revolutionnairen en republikeinen heulen, in de dwaze verwachting, dat uit de overmaat van wanorde de orde zal voortspruiten. Hij spreekt daarin ook van de gedurige aanslagen tot moord tegen Koning *Lodewijk Philips* en zijn gezin, en zegt, dat er voor dezen Vorst eenige roem in gelegen is, om eeuwigdurend het doelwit van alle vijanden der maatschappelijke orde te zijn. „Er is,” gaat hij voort, „om slechts het zachtste woord te gebruiken, iets bovennatuurlijks in die volhardende, ja wonderdadige bescherming van Hem, zonder wiens wil geen haar van ons hoofd valt, desgenen, die aan zooveel haat en hoon is blootgesteld. Die gedurige pogingen tot moord, die ons voor Europa moeten doen blozen, moesten voor ons eene groote les zijn. Zij waarschuwen alle regtschapene lieden, die ongetwijfeld zulke pogingen verfoeijen, van een einde te maken aan die bittere, beleedigende taal, waarin de daders van zulke aanslagen een voorwendsel en eene aanleiding zoeken. De hoon van hen, die men wil vermoorden, vormt eene zedelijke medepligtigheid aan zulk eenen moord. Door voort te gaan op den thans bewandelden weg zou men alle gezag, alle regering in Frankrijk onmogelijk maken, en aan de hoop op de eindelijke zegepraal eener edele zaak den bodem inslaan. Om het regt te hebben op de Voorzienigheid te hopen, moet men niet beginnen met Haar te trotseren.”

— De gouverneur van Algiers, generaal *Bugeaud*, heeft voor zijn vertrek van daar, eene dagorder aan de troepen uitgevaardigd, waarin hij hun gedrag gedurende de jongste krijgsbedrijven in de provincie Oran hoogelijk roemt. De opperbevelhebber van de provincie Constantine heeft een berigt medegedeeld waaruit blijkt, dat de inlandsche stammen in die provincie meer en meer het gezag der Franschen erkennen en daaraan boven de vroegere overheersching den Turken de voorkeur beginnen te geven. Den 5den November, ter gelegenheid van het eindigen van den Ramadan, hebben de hoofden der stammen, door een aantal ruiters vergezeld, zich in zeer grooten getale naar den omtrek van Constantine begeven, om daar aan den generaal *Negri*, den vertegenwoordiger van Frankrijk, hunne hulde te bewijzen.

— Den 6sten is de nieuwe fransche gezant te Madrid, de heer *Salvandy*, op het spaansche grondgebied gekomen en er met militair eerbewijs ontvangen.

— De berigten uit Madrid gaan tot den 3den December. De permanente krijgsraad had den broeder van den generaal *Cordova*, een der beschuldigden, die zich aan de vervolging had weten te onttrekken, vrijgesproken. Over het geheel waren de berigten vrij voldoende. In de provincien merkte men eene strekking op om zich meer op industriele en handels-ondernemingen toe te leggen. De kwaadwilligheid had verbreid, dat er te Valencia onlusten waren uitgebarsten; dit was ongegrond bevonden.

— Ter beurze van heden (10 December) waren genoteerd: 5 pCt. 116,70; 3 pCt. 78,30; Leening 1841 79; Nap. r. 105,95; Spaansche Ardoins 24; Rom. L. 103.

Van den 11den. — Gisteren morgen is de voortvlugtige beschuldigde, *Dufour* gevat geworden. Onmiddellijk door den kanselier ondervraagd heeft hij verklaard, bereid te zijn, dadelijk voor het hof te regt te staan. Werkelijk zag men hem dan ook gisteren onder de beschuldigden. Hij heeft alle medepligtigheid aan den aanslag van *Quénisset* ontkend, gezegd, dat hij nimmer tot eenig geheim genootschap behoord heeft, en dat hij ook geen republikein is. Hij verklaarde dit ten aanhoore van geheel Frankrijk. De verklaringen van andere beschuldigden waren hiermede echter in strijd. Een derzelve verhaalde zelfs twee patronen van *Dufour* ontvangen te hebben. De ondervraging van dezen afgeloopen zijnde, is het woord gegeven aan den verdediger van *Quénisset*, den heer *Paillet*. Deze verklaarde, in den aanhef zijner rede, geene moeite te zullen doen om de onschuld van zijn' client, te betoogen. Zijne schuld was daarvoor te zeer bewezen. Hij zou echter eenige gunstige omstandigheden doen uitkomen, ten einde *Quénisset* in de zachtmoedigheid van het hof aan te bevelen. De verdediger toonde dan ook aan, hoe *Quénisset* aan de verleiding had bloot gestaan, en zonder eigenlijke kennis tot den verfoeijelijken aanslag was gekomen. Op den dag zelven der uitvoering was hij buiten staat geweest te weten wat hij deed. De verdediger had nagegaan, dat hij dien dag 30 glazen wijn en 7 glaasjes brandewijn had gedronken. De redenaar wees ook op het berouw, dat de misdadiger betoonde, en op de verpligtingen, welke de Justitie aan hem had door zijne belangrijke bekentenissen, waardoor zij achter het bestaan van vele gevaarlijke genootschappen en zamenzweringen was gekomen. Na dezen redenaar voerde de verdediger van *Boucheron*, de heer *Chaix d' Ange*, het woord, en daarna de advokaat *Baroche* voor den herbergier *Colombier*.

— De ministers hebben in de jongste dagen slechts afzonderlijke conferentien met den koning gehad.

— Het verhaal van den *Temps* nopens de rooverijen en diefstallen in den omtrek van Parijs, door het afgedankte werkvolk van de fortificatien om de hoofdstad, wordt van elders tegengesproken.

— Uit Brest wordt geschreven, dat van de aldaar uit de Middellandsche zee terugkeerende zes linieschepen, omtrent een derde der equipagie met verlof ontslagen is geworden.

— Eindelijk is het te Toulouse gelukt, een' stedelijken raad zamen te stellen. Ook is er uit deszelfs midden een voorloopig stedelijk bestuur benoemd.

— De heer *Lamartine* heeft in de dagbladen een berigt doen plaatsen betrekkelijk het presidentschap van de kamer der afgevaardigden. Hij zegt daarin, dat zijne vrienden hem voorgesteld hadden, om naar de eer van het presidentschap te dingen; dat hij dit echter niet gezocht had, vermeenende, dat men tot die eer door de vrijwillige keus der kamer moest verheven worden; zijne vrienden waren echter voortgegaan met stemmen voor hem te winnen, zoodat, toen de heer *Lamartine* nu eenige dagen geleden te Parijs kwam, hem geene andere keuzen overbleven, dan de bemoeijingen zijner vrienden openlijk af te keuren, 't geen hem eene laagheid en ondankbaarheid toescheen; naar het presidentschap te dingen zou zijn gevoel geweld zijn aangedaan, terwijl hij daardoor welligt eene scheuring onder de meerderheid zou bewerken; ten derde, de wil der kamer af te wachten en haar te gehoorzamen, en hiertoe had zijne keus zich bepaald.

— De berigten uit Madrid tot den 4den dezer luiden vrij gunstig. De rust en het vertrouwen scheen in de hoofdstad weder te keeren. Men verwachtte dat de staat van beleg van Bilbao even als die van Barcelona weldra zou opgeheven worden. — Ten gevolge van bevelen van den regent zouden de schepen onder fransche vlag, die van Algiers terugkeerden en eene der Spaansche havens aandeden, eene bijzondere welwillende ontvangst genieten. De president van den raad had de noodige bevelen gegeven, dat de fransche gezant *Salvandy* op diens reize naar Madrid met openbare eerbewijzen wierd ontvangen, terwijl de dagbladen verzekeren, dat het Spaansch gouvernement de welwillendste verzekeringen van de zijde van Frankrijk had ontvangen.

— Heden (11 December) waren ter beurze genoteerd: 5 pCt. 116,50; 3 pCt. 78,30; id. Leening 1841, 79; Nap. r. 106,15; Sp, Ardoin 24½; Rom. L. 103.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 9den December.

In de aanstaande maand Januarij zal de Duitsche Bondsvergadering, onder het voorzitterschap van den Pruissischen Bondsgezant, den baron *von Bulow*, hare zittingen hervatten. De graaf *von Münch-Bellinghausen* gelooft men, dat niet voor het voorjaar hier zal terugkomen.

— Volgens berigten uit Geneve van den 4den dezer had bij den vertegenwoordigenden raad den vorigen dag de derde en laatste stemming plaats gehad over het door den staatsraad voorgestelde ontwerp van wet betrekkelijk de zamenstelling eener staatregelende vergadering en de wijze, waarop de door deze op te stellen grondwet aan de goedkeuring der burgers zou worden onderworpen. Die wet is daarbij met algemeene stemmen aangenomen, en alzoo ziet men eerstdaags de zamenroeping der staatregelende vergadering te gemoet, welke, volgens de gemaakte bepalingen, uit 115 leden bestaan zal, te benoemen, niet bij algemeene verkiezingen, maar door tien kies-districten, waarin de stad en het platte land van het kanton verdeeld is geworden. De rust was sedert den 22sten niet nader gestoord, ofschoon er ten gevolge van de vertraging welke het opstellen en aannemen van bovengemelde wet ondervonden had, eene nieuwe gisting ontstaan was, en slechts eene krachtige verklaring van het bewind en eene proclamatie van het genootschap van den 3den Maart, waarbij de ingezetenen tot rust vermaand werden, de uitbarsting van nieuwe bewegingen scheen voorkomen te hebben. Men was echter nog niet geheel zonder vrees, dat de volksmenners de menigte andermaal in beweging zouden trachten te brengen, om daardoor op de beraadslagingen der staatregelende vergadering invloed uit te oefenen.

— Den 27sten November zijn de twee Zonen van Don *Carlos*, de Infanten *Jan Karel* en *Ferdinand*, van Florence te Rome, onder den naam van grave *van Monforti*, aangekomen. Zoo als men verneemt, waren zij de overbrengers van een eigenhandig schrijven van hunnen Vader aan den Paus. Hun verblijf in Rome zou eene maand duren, waarna zij hunne reis naar Napels zouden voortzetten.

— De nieuwe Engelsche gezant bij de verheven Porte, de heer *Stratfort Canning*, is, op zijne reis naar Konstantinopel, te Weenen aangekomen, en heeft aldaar, den 1sten dezer, eene langdurige bijeenkomst met Prins *Metternich* gehad. Naar men meldt, zou de gezant in last hebben, zich met het Oostenrijksche kabinet te verstaan omtrent de staatkunde, die de beide Mogendheden zullen opvolgen ten aanzien van de Oostersche zaken.

BELGIE.

BRUSSEL, den 11den December.

De kamer der vertegenwoordigers heeft eergisteren voor een groot gedeelte het budget van justitie aangenomen. Bij de algemeene behandeling heeft de heer *de Garcia* de aandacht van het bestuur bijzonder ingeroepen op de noodzakelijkheid eener eindelijke organisatie van het vredegeregt. Van de zijde der ministers werd daarop de aanbieding toegezegd van ontwerpen nopens de kantonnale omschrijving. — De heer *van Cutsem* maakte de kamer opmerkzaam op het toenemend getal misdrijven en de daardoor veroorzaakte meerdere kosten op het budget voorkomende. — Bij de behandeling van het zevende hoofdstuk van het budget van binnenlandsche zaken, de eeredienst betreffende, zijn de gevraagde sommen voor de traktementen der geestelijkheid, ten bedrage van 3,656,047 fr., zonder discussie toegestaan. Omtrent de gevraagde som van 100,000 fr. voor de oprigting van een klein seminarie te St. Truijen werd door sommige leden het adjournement verlangd, maar de meerderheid verklaarde zich daartegen en werd de som met 54 tegen 17 stemmen toegestaan.

In de zitting van gisteren zijn de overige artikelen en vervolgens de geheele begrooting van het departement van justitie met eenparigheid aangenomen.

Bij de opening dezer zitting werd het rapport der centrale commissie over het budget van binnenlandsche zaken aangeboden. Op voorstel van den heer *Rodenbach* werd besloten de stukken betrekkelijk den aankoop van het britsch stoomschip *de British-Queen*, waartegen zich vele stemmen hebben doen hooren, aan een bijzonder onderzoek van de commissie voor dit budget te onderwerpen.

— Men spreekt van een aantal benoemingen in de Leopoldsorder, ter gelegenheid van 's konings verjaardag.

— Het verbod van toegang tot den generaal *van der Meeren* en den kapitein *de Crehen* is opgeheven geworden.

— De gewezen generaal *Lecharlier*, die weder op vrije voeten is gesteld, eischt, naar men zegt, eene schadevergoeding van 17,000 fr., die hem zouden ontstolen zijn, op het oogenblik dat men huiszoeking bij hem deed.

Van den 12den. — Gisteren heeft de kamer der vertegenwoordigers, nadat zij eene voordragt betrekkelijk het kadaster gestemd had, het budget van finantien behandeld en hetzelve na korte discussie zoowel artikelsgewijze als in zijn geheel aangenomen.

— Aanstaanden Zondag den 19den zal het spoorweggedeelte tot aan de stad Mons gaande ingewijd worden. De regering van gezegde stad wil deze belangrijke gebeurtenis door verschillende feesten plegtig vieren, en vleit men zich dat de koning en koningin daarbij tegenwoordig zullen zijn.

— De administrateur voor de openbare veiligheid, de heer *Hody*, is nog als getuige in de zaak van het komplot door den regter van instructie gehoord.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 13den December.

Uit 's Hage schrijft men van gisteren:

» Naar de voorschriften van het deswege genomen Koninklijk besluit, is heden in de kerken der verschillende Christelijke gezindheden de geboortedag des Konings godsdienstig gevierd. Hunne Majesteiten, de Koning en Koningin, benevens de Prinsen en Prinsessen Hoogstderzelver Zonen en Dochters, woonden dezen morgen de godsdienstoefening in de Kloosterkerk bij, onder het gehoor van den weleerwaarden, zeer geleerden heer predikant *Moll*, die vurige dankzeggingen en gebeden voor de bewaring en het welzijn des Konings ten Hemel zond, en eene uitmuntende leerrede hield, naar aanleiding der woorden uit het gebed en den lofzang des Konings *Hiskia*, voorkomende bij den profeet *Jesaia* hoofdst. XXXVIII, v. 19 en 20.

» In de Roomsch-Katholijke kerk op het Binnenhof heeft eene plegtige militaire muzijkmis plaats gehad. Deze muzijk, onder directie van den talentvollen heer *L. Sardagna*, kapelmeester van het korps lanciers, was uitmuntend. Het *Te Deum* en het *Domine Salvum fac Regem* nieuwe kunstvrucht van dienzelfden heer, werd met geestdrift gehoord. Zijne Exc. de hoogwaardige heer *Innocentius Ferrierie* afgezant van den H. Stoel en vice-superior *ad interim* der Hollandsche zending, hief het *Te Deum* aan, bijgestaan door de geestelijken dier kerk. De toeloop was dermate groot, dat, hoe ruim de kerk ook zij, het voor een zeer groot aantal onmogelijk was, er plaats te vinden."

— Tot secretaris van legatie bij het hof van Berlyn is door Z. M. benoemd de heer *Testa*, secretaris bij het Nederlandsch gezantschap te Brussel, en tot secretaris van legatie, ter vervanging van laatstgenoemden, Jhr. *G. M. C. Hooft*, tot dusverre titulair secretaris van legatie en ambtenaar bij het Departement van Buitenlandsche Zaken.

— Z. M. heeft den gepensioneerden kapitein der Oostindische artillerie *A. F. Kilian*, te Maastricht, benoemd tot ridder der Militaire Willemsorde 4de klasse, wegens door hem in 1825 in Oostindie bewezene diensten.

— Z. M. heeft den kapitein *Janssen*, van het korps Koninklijke marechausées, op non-activiteit gesteld.

— De luitenant-kolonel Jhr. *van Spengler*, commandant der afdeeling grenadiers, is door Z. M. Koning *Willem Frederik* graaf *van Nassau*, tot Hoogstdeszelfs adjudant benoemd.

— Uit Amsterdam schrijft men van den 9den:

» Wij vernemen, dat de Derde Klasse van het Koninklijke Nederlandsche Instituut besloten heeft, voor hare openbare Zitting, op Donderdag den 16den dezer, des voormiddags ten half twaalf ure te houden, geene toegang-kaarten rond te zenden, zoo als dit tot dus verre ook bij die Klasse gebruikelijk was, maar verkozen heeft, allen, die in de beoefening en den bloei van Wetenschappen, Letterkunde en Schoone Kunsten belang stellen, tot bijwoning der Zitting, ook zonder vertoon van eenig toegangbewijs, toe te laten. Op die wijze zal de Zitting nog meer dan vroeger, zelfs met de meeste ruimte in de uitdeeling der toegang-bewijzen, met regt eene *openbare* mogen heeten. Men mag vertrouwen, dat de belangstelling van ons beschaafd en letterminnend publiek zal beantwoorden aan het verlangen der Klasse, om voor eene zoo talrijk mogelijk vergadering Verslag en Rekenschap van hare Werkzaamheden af te leggen.

— In de *Overijsselsche Courant* leest men:

» Men verneemt uit eene geloofwaardige en zekere bron, dat het berigt uit Oldenzaal van den 28sten November jl., opgenomen in ons n°. 97 van 3 dezer, als of » *de handelmaatschappij bijna niets meer* » *laat werken*" even logenachtig ter neder geschreven, als onvoorzigtig verspreid is,

» Nog slechts voor drie weken, heeft die maatschappij bestellingen gedaan op 30 à 40 doizend stukken calicots, waarvan het grootste gedeelte in Twenthe wordt vervaardigd en aan het agentschap te Nijverdal tot heden, de helft nog niet is afgeleverd, waardoor tot in het laatst van Januarij of Februarij aan menig armen brood verschaft wordt.

» Wel is die maatschappij gedrongen geweest, reeds in het begin des jaars hare gewone drie maandelijksche bestellingen, tot op de helft te verminderen, maar ten gevolge waarvan, of door wie?..... immers door de overmatige uitbreiding, door fabrikanten zelve aan dezen tak van nijverheid gegeven, doordien men de goede bedoelingen der Nederlandsche Handelmaatschappij vooruit heeft geloopen en voor eigene rekening uitzendingen heeft beproefd, verre boven de behoefte op Java, waarvan nu de wrange vruchten worden geplukt en hetgeen de eenige oorzaak is der verminderde orders op calicots. Desniettegenstaande heeft de maatschappij voor hare rekening circa 180,000 stukken calicots in Overijssel, gedurende 1841, doen vervaardigen, eene waarde hebbende van circa *ƒ* 800,000 en is daaraan door de weversklasse alléén ruim eene ton gouds aan arbeidsloon verdiend.

» De handelmaatschappij heeft tegen elke overdrevene uitbreiding sedert twee jaren steeds gewaarschuwd en de gevolgen voorzegd."

Het *Amsterdamsch Handelsblad* behelst een overzigt van den handel en de scheepvaart op Java en Madura over 1840. Vooraf wordt aangemerkt dat in den loop van 1840 de geheele uitvoer van koffij, suiker en indigo heeft bedragen 1,132,575 pik. koffij, 1,013,878 pik. suiker en 2,122,911 pond indigo, zijnde meer dan in 1839: 374,898 pik. koffij, 169,860 pik. suiker en 932,275 pond indigo, waarbij evenwel in aanmerking moet genomen worden, dat onder ultimo December 1840, bij de onderscheiden lands magazijnen minder restant waren 246,563 pikols koffij, 23,844 pik. suiker en 187,944 pond indigo, dan onder ultimo December 1839.

Met uitzondering van koffij en suiker, welke beide stapelproducten zulk een groot cijfer in de waarde van den uitvoer omvatten, kunnen de finantiële resultaten van het onderwerpelijk overzigt geacht worden dat van het jaar 1839 in evenredigheid tot de hoeveelheden der producten te evenaren naardien sommige artikelen tegen eenen hoogeren, maar andere daarentegen tot een minderen prijs dan in 1839 verhandeld zijn.

Met betrekking tot de artikelen koffij en suiker valt op te merken, dat deze over 1840 respectievelijk op *ƒ* 33 en *ƒ* 13, 50 de pikol en dus met *ƒ* 1,50 en *ƒ* 0,50 hooger zijn bepaald geworden dan over 1839, welke meerdere prijsstelling van eenen niet onbelangrijken invloed is op de geldwaardige resultaten.

Desniettemin zijn de resultaten allergunstigst; dewijl de generale invoer *ƒ* 5,646,635 en de geheele uitvoer de aanzienlijke som van *ƒ* 16,671,264 in 1840 meer dan in 1839 doen verkrijgen, zoodat hieruit blijkt hoezeer de productie van het eiland Java nog steeds ieder jaar toeneemt en hoezeer de nijverheid en het vertier van het moederland daardoor weldadig bevorderd worden.

De invoer heeft in 1840 bedragen *ƒ* 26,434,624; de uitvoer *ƒ* 74,230,553, zoodat de laatste de eerste heeft overtroffen met *ƒ* 47,795,929.

De invoer uit Nederland heeft bedragen *ƒ* 15,225,586; de uitvoer naar Nederland *ƒ* 56,904,873, zoodat de laatste de eerste is te boven gegaan met *ƒ* 41,679,287.

Van den invoer uit Nederland waren goederen met certificaten van Nederlandschen oorsprong aangebragt voor *ƒ* 10,550,588.

GEMENGDE BERIGTEN.

Men schrijft uit Berlijn van den 13 November:

» Eergisteren heeft het theatre royal van de groote opera alhier de verjaring gevierd van het leggen van den eersten steen in 1840 van het eerste lijrische tooneel, dat in onze hoofdstad is opgerigt. Deze plegtigheid had eene talloozę menigte tot zich getrokken. De voorstelling, welke het affiche had aangekondigd als eene *historische anthologie van muzijkstukken*, bestond uit tooneelen van de beroemdste duitsche operas, die sedert een eeuw in het licht verschenen zijn, en was verdeeld in twee afdeelingen, waarvan de eerste gewijd was aan stukken gemaakt van 1741—1790 en de andere aan de nieuwere voortbrengsels der kunst. Het eerste en tweede stuk der eerste afdeeling, zijn zeer verschillend ontvangen, ofschoon zij zich aanbevalen door de smaakvolle keuze; zij bestonden namelijk in de ouverture *El Re Pastore*, gecomponeerd door Frederik *den Groote*, onder wiens bestuur de eerste opera te Berlijn gebouwd werd, en een tooneel uit *Cleopatra en Cesar*, opera van Graun, waarmede dit tooneel in 1742 geopend was. De ouverture van den grooten vorst is met de levendigste geestdrift ontvangen, en op algemeen verzoek, herhaald; maar het tooneel van *Cleopatra en Cesar*, ofschoon het vol was van muzikale schoonheden van den eersten rang, is algemeen afgekeurd, hetgeen, naar het schijnt, alleen moet toegeschreven worden aan de kostumes der vorige eeuw, welke men met de zorgvuldigste naauwkeurigheid had gevolgd. Zoodra men de romeinsche helden zag verschijnen in karmozijnen kleederen *à la française*, met goud geborduurd, met groote pruiken, zilveren kousen en schoenen met roode hielen, en gewapend met gepluimde kasques, en de koningin van Egypte met een damastzijden kleed vol bloemen en krullen, met hoepelrokken van vijf voet breedte, met een ontzaglijk hoog kapsel, op wiens top zich eene kleine boed *à la bergère* in evenwigt hield, met een schepter in de hand; zoodra, zeg ik, als men deze vertooning zag, barsteden alle aanschouwers uit in een schaterend lagchen, dat niet alleen op den zang den boventoon had, maar ook het accompagnement geheel verdoofde, waardoor de acteurs en vooral de actrices zoodanig van hun stuk gebragt werden, dat zij zich allen zonder onderscheid verwijderden en men verpligt was het gordijn te laten vallen.

Het publiek heeft andere stukken koud en onverschillig ontvangen, ofschoon zij met smaak gekozen waren uit de stukken van Hasse, Fuchs, Reichard en zelfs uit die van Haendel en Glück. Daarentegen zijn al de stukken der tweede afdeeling, ontleend uit Mozart, Winter, Beethoven, Vogler, Weber, Meijerbeer en Mendelsohn-Bertholdij met handgeklap overladen. Deze afdeeling is begonnen met eene ouverture van wijlen koning Willem Frederik III, welke eene te aangenamer verrassing teweegbragt, omdat men van dezen vorst geen ander muzikaal voortbrengsel kende dan eenige krijgsmarschen, welke uitgegeven zijn in derzelver verzameling voor het Pruissische leger. Het manuscript van dit stuk is gevonden onder de papieren van den overleden vorst, en men verzekert, dat dezelve nooit was uitgevoerd, zelfs niet in de vertrekken van den koninklijken componist.

PROGRAMMA.

Aan het hoofd der groote mannen, uit de gouden eeuw der Nederlandsche Schilderkunst, staat de eenige *Rembrandt* in al de glorie van het door hem zelven geschapen licht. De geheele wereld, starende op de meesterstukken van zijn penseel, brengt hem den zoo ruimschoots verdienden tol van bewondering, en, zoo ook zijne kunstgewrochten door de hand des tijd niet zullen geëerbiedigd worden, aan zijne nagedachtenis is, buiten allen twijfel, de lauwer der onsterfelijkheid verzekerd. Doch dit zij genoeg voor zijnen roem; het kan en mag niet genoeg zijn voor zijn Vaderland, voor het nageslacht. Ongeveer twee eeuwen zijn over het graf des grooten mans heen gevaren; Nederland heeft zich in zijn' luister gekoesterd en met nationale trots zijn' naam naast dien van *Raphael* en *Rubens* geplaatst; de kunst, die in hem een der uitverkorenen erkent, wier oorspronkelijk genie het eenvoudig verhevene tot een voorbeeld ter navolging in het gebied van het schoone verkondigt, is aan zijn' invloed voortdurend hare uitbreiding, verheffing en veredeling verschuldigd. En ondanks al deze verpligtingen, zoekt het oog te vergeefs naar een uiterlijk blijk van dankerkentenis, naar een blijvend teeken van algemeene hulde!... Den vreemden bezoeker van ons Land, die weet wat Duitschland voor *Albrecht Dürer* en België voor *Rubens* gedaan hebben, ontsnapt onwillekeurig de vraag: « Hoe bezit gij geene gedenkteeken voor uwen *Rembrandt?* » en als wij hem dan alleen naar de vergulde letteren op den Koudekerkschen molen, of op het huis zijner inwoning te Amsterdam moeten heenwijzen, erkennen wij met innerlijke schaamte, dat in die vraag eene zijdelingsche, ons Vaderlandsch gevoel kwetsende, beschuldiging ligt opgesloten.

Geen wonder dan ook, dat, toen onlangs eene roepstem uit den boezem van de voornaamste Nederlandsche kunstenaren en van vele voorstanders en beoefenaren van letteren en wetenschappen opging, om door het daarstellen van een standbeeld voor *Rembrandt*, eene schuld van twee eeuwen af te lossen, die stem met geestdrift werd vernomen en allerwege weerklank en toejuiching vond. Bijna gelijktijdig werden te Amsterdam en te 's Gravenhage, door het meerendeel der aldaar gevestigde kunstenaars, twee commissien benoemd, die, doordrongen van het besef, dat naijver en verdeeldheid onbestaanbaar waren met het hun geschonken vertrouwen, en gevaarlijk voor het gemeenschappelijk doel, met een' onbekrompen geest van overeenstemming de handen ineensloegen, om maatregelen te beramen en uit te voeren, tot het oprigten van een standbeeld voor *Rembrandt*.

Na aanvankelijk de welwillende toestemming der Stedelijke Regering van Amsterdam, om aldaar het gedenkteeken te mogen plaatsen, op eene allezins vereerende wijs verkregen te hebben, met de verblijdende toezegging, dat het Edel Achtbaar Stadsbestuur het oude Beursplein voor die plaatsing bestemd had, en bovendien goedgunstig de fundering op eigen kosten zou laten leggen, achten de commissien thans het oogenblik gekomen, om de gelegenheid tot algemeene deelneming open te stellen, en de navolgende punten voor de uitvoering te bepalen.

1°. Er zal een standbeeld voor *Rembrandt* worden opgerigt te Amsterdam op het oude Beursplein;

2°. Het beeld zal door eenen Nederlandschen beeldhouwer vervaardigd, en van metaal in eene binnenlandsche fabrijk gegoten worden;

3°. Hetzelve zal met het voetstuk ongeveer 20 voet hoog worden;

4°. De voornaamste autoriteiten en vereerders van *Rembrandt* zullen worden uitgenoodigd het ontwerp te ondersteunen, en tot dat einde zal eene algemeene inteekening worden opengesteld;

5°. De aan deze onderneming verbondene werkzaamheden zullen door de twee Commissien te Amsterdam en te 's Gravenhage worden ten uitvoer gebragt, en wel in dier voege, dat die der 's Gravenhaagsche zich zullen uitstrekken over de provincien Zuidholland, Zeeland, Noordbraband, het Hertogdom Limburg, het Groothertogdom Luxemburg en België, terwijl de Amsterdamsche werkzaam zal zijn in de overige provincien des Rijks, als mede in het Buitenland;

6°. Binnen drie maanden na de respective inschrijvingen zal over derzelver bedrag worden beschikt, per quitantie, door den Voorzitter en Penningmeester van eene der beide Commissien onderteekend. De ontvangene gelden zullen tot aan de finale afrekening op het Grootboek der nationale Schuld ingeschreven of op eenige andere solide wijs belegd worden, terwijl de staten, behelzende de rekening en verantwoording dezer gelden, zoowel te Amsterdam als te 's Gravenhage, gedurende eenigen tijd, openlijk ter inzage van heeren inschrijvers of belanghebbenden zullen liggen,

7°, Binnen in het voetstuk zal een parkement worden nedergelegd, behelzende de geschiedenis der oprigting en eene naamlijst der Inschrijvers, terwijl het tijdstip en de wijs, waarop de onthulling zal plaats hebben, nader zullen worden geregeld en bekend gemaakt;

8°. De Commissien belasten zich met de uitgave eener gegraveerde plaat van het standbeeld, tegen een' nader te bepalen prijs, waarvan de opbrengst ten behoeve van de oprigting zal worden aangewend; terwijl aan elk der Inschrijvers, wiens inteekening niet minder dan *tien* gulden beloopt, eene zoodanige plaat *gratis* zal uitgereikt worden.

Dit plan, waarvan het bovenstaande de groote omtrekken aantoont, vordert ten aanzien van een enkel punt eenige toelichting, die de Commissien zich tot pligt rekenen hier te laten volgen.

De nederige en afgelegen plek gronds, namelijk, waar *Rembrandt* geboren werd, zal zeker geene aanspraak maken op de eer, zijn standbeeld te dragen. Doch juist dit zou tot verschil van gevoelen nopens de plaatsing kunnen aanleiding geven, bijaldien niet, bij de regten, die Amsterdam als hoofdstad des Rijks kon doen gelden, zich nog de bijzonderheid voegde, dat *Rembrandt* bijna zijn geheele leven binnen hare muren heeft doorgebragt, zijne meesterstukken er gewrocht zijn, zijne assche in haren schoot rust en dus zijne nagedachtenis er als 't ware het burgerregt verkregen heeft. Hieraan is het toe te schrijven, dat de beide Commissien van den beginne af eenstemmig aan Amsterdam het voorregt toekenden, om het standbeeld in haren boezem te zien oprigten.

De Commissien vervuld van het vertrouwen op eene krachtdadige ondersteuning, achten het overbodig, de belangstelling door drangredenen op te wekken. De naam van *Rembrandt* spreekt sterker dan eene wijdloopige aanprijzing. Die naam maakt een onweerstaanbaren indruk op ieder hart, dat voor het schoone klopt. Die naam, durven wij bijna zeggen, verzekert ons Europesche goedkeuring; want het gedenkteeken, aan de nagedachtenis van den Kunstenaar en Geleerde toegewijd, vereenigt het medegevoel van alle volken, en zeer zeker zal een standbeeld voor den eenigen *Rembrandt* op zijn voetstuk verrijzen, onder de toejuiching der geheele beschaafde wereld.

's Gravenhage en Amsterdam, den 15 November 1841.

De 's Gravenhaagsche Commissie : L. R. Beynen, President, *H. van de Sande Bakhuizen*, Vice-President; *B. J. van Hove*, Penningmeester; *A. Schelfhout. J. J. Eeckhout. A. Waldorp J. Moerenhout. L. A. Vincent. E. M. Calisch*, Secretaris.

De Amsterd. Commissie. J. W. Pieneman, President; *J. A. Kruseman*, Vice-President; *J. Warnsinck*, Rekeningmeester; *J. S. Doyer. L. H. de Fontenay. N. Pieneman. B. a Tauch. M. G. Tetar van Elven. C. J. L. Portman*, Secretaris.

UITDEELING VAN SOEP, BROOD EN TURF.

De *Commissie ter uitdeeling van Soep, Brood en Turf*, noodigt bij deze degenen uit, die genegen mogten zijn, haar, gedurende het aanstaande wintersaizoen, VLEESCH en BROOD te leveren, om zich daartoe, vóór of uiterlijk op Maandag den 20sten dezer, met gesloten billetten, houdende opgaaf van prijs, voor het Nederlandsche pond goed Rundvleesch, en het Nederlandsche pond RoggenBROOD, benevens aanwijzing van twee soliede Borgen, aan te melden bij Mr. J. J. LOKE, in de *Katerstraat*.

BREDA, 13. September 1841.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van ll. Zaturdag werden verhandeld: Ned. 2½ pCt. 51 5/16; ditio 5 pCt. 99⅝; Kansbill. 25 5/16; Amort.-Syndik. 4½ pCt. 90¾; dito 3½ pCt. 79⅝; Handelm. 155½; O. I. 5 pCt. 97½; Rusland 105¾; Spanje 21 elf zest.

*** Heden nacht ten 1 uur, overleed alhier onze geliefde Jongste Dochter BOUDEWINA PIETERNELLA, in den ouderdom van 28 Jaren.

W. VAN PUTTE,
EN
F. VAN PUTTE,
(Geb). WEIBEL.

BREDA,
den 8. December 1841.

(*Eenige Kennisgeving.*)

*** Op DONDERDAG den 16. DECEMBER zal in de Schouwburg te *Breda* gegeven worden het tweede

CONCERT,

door D. GANZ, *Muziek-Directeur*,

onder welwillende medewerking van het alhier ter Stede gevestigde Muziek-Gezelschap: DE HARMONIE.

Aanvang ten 7 ure precies.

Prijs voor de Heeren à *f* 1,— Dames 75 Cents.

FRANSCHE KOSTSCHOOL,

opgerigt door J. GEERAERTS te *Capellen*, tegen den Steenweg van *Antwerpen* op *Bergen-op-Zoom*.

De Voorwaarden zijn 300 frs. 's jaars.

2e REGIMENT ARTILLERIE.

De Administrateurs der vijf eerste Kompagnien van opgemelde Regiment, in garnizoen te *Breda*, zullen op Vrijdag den 17. December 1841, des middags ten twaalf uren, ten bureele van den 1e Luitenant-Kwartiermeester in de Halstraat n°. 466, lett. A, te *Breda*, onder nadere approbatie van den Heere Intendant in de 1e Militaire Administrative Directie, AANBESTEDEN: het weghalen der PAARDEN-MEST, voorkomende van de paarden der Veld-Artillerie van gemeld Regiment, welke gedurende het jaar 1842, te *Breda*, zullen worden gestald.

De voorwaarden zullen ter lezing liggen aan het bureau van opgemelden Kwartiermeester, alwaar de billetten van inschrijving op gezegeld papier, in eene daartoe, bestemde gesloten Bus, van des morgens 9, tot des namiddags om een uur, kunnen worden gestoken, zullende dezelve den laatsten dag, niet na Elf uur, aangenomen worden.

Breda den 8 December, 1841.

AANBESTEDING.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Stad *Breda*, zullen op Maandag den 20. December 1841, des middags ten twaalf ure, ten Stadhuize aldaar, aan den minstdoenden, volgens in te leveren gezegelde Biljetten van Inschrijving, in het openbaar Aanbesteden:

Het ONDERHOUD van STADS-GEBOUWEN, KAZERNEN, BRUGGEN, HAVENMUREN, WATERTRAPPEN, WATERLEIDINGEN, STRATEN, MARKTEN, PLEINEN en verdere Aangelegenheden, gedurende den jare 1842, volgens *Tarief*, onder presentatie van percentsgewijze korting.

De konditien van Aanbesteding liggen dagelijks, uitgenomen op Zon- en Feestdagen, op de gewone uren ter lezing op Stads-Secretarij, en nader onderrigt is te bekomen bij den Stads-Architect A. J. F. CUIJPERS.

BREDA, den 9. December, 1841.

Ter Ordonnantie van Burgemeester en Wethouders voornoemd,
De Secretaris der Stad,
H. W. SCHAUIKES.

*** Men vraagt TE HUUR in *Breda* tegen primo Februarij of Mei, een ROIJAAL HUIS met GROOTE TUIN, WITTE MARMEREN GANG, niet minder dan acht Kamers, en verder wat tot eene fatsoenlijke Woning behoort. Opgaaf van Huurprijs, Standplaats en Localiteit, wordt verzocht met *franco*-brieven, aan den Boekhandelaar [illegible] HAZENBERG, op de Papegracht te *Leyden*, onder de letters R. Z.

AVIS. — La PATE pectorale balsamique DE REGNAULD AINÉ, pharmacien à Paris, rue Caumartin, 45, ayant été **CONTREFAITE dans** divers pays, **L. FRERE**, élève et successeur de Regnauld aîné, déclare que suivant acte authentique il est le seul propriétaire de la véritable recette de ce pectoral.

Pour éviter toute méprise, les consommateurs sont prévenus que cette pâte ne se vend qu'en boites scellées du cachet ci-contre.

Dépôt dans toutes les Villes.

HOLLANDSCHE EN FRANSCHE

LEESBIBLIOTHEEK

VAN

BROESE & COMP., te *Breda*.

In deze LEESBIBLIOTHEEK, waarin eene fraaije Verzameling NIEUWE HOLLANDSCHE en FRANSCHE BOEKEN van smaak voorkomen, kan men zich voor *veertien dagen*, *eene maand*, *drie en zes maanden* Abonneren, tegen zeer civiele prijzen. Het is den Geabonneerden vergund, de BOEKEN zoo dikwijls te verwisselen als men zulks verlangt. Geene VERHURING per BOEKDEEL heeft plaats.

De verdere Voorwaarden zijn in de CATALOGUS te vinden, die 25 CENT verkrijgbaar is.

Bij Bovengemelden is verkrijgbaar:

Bredasche Almanak,

VOOR HET JAAR ONZES HEEREN JEZUS CHRISTUS,

1842.

Voorzien van een Naamregister van Administrative, Financiële en Justiciële Ambtenaren, Maatschappijen en Leden der Collegiën in de Stad en het Arrondissement *Breda*. Voorts eene opgave der Kermissen, Jaar-, Paarden- en Beestenmarkten, van den Op- en Ondergang van Zon en Maan, de Eclipsen, enz. Het varen der Beurtschepen en Marktschuiten, het rijden der Diligences, de aankomst en het vertrek der Vrachtkarren, Boden, enz., enz.

Dubbelde 20 Cents. Enkelde 10 Cents.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.